

We'd like to note that the general personality traits include political, moral, strong-willed, legal, aesthetic, etc., which form the basis of individual consciousness of the individual. The personal traits include individual experience and professional activity. The individual qualities include: individual characteristics of mental processes, the peculiarities of the types of higher nervous activity and temperament, as well as some physical data relevant to teaching work.

Of course, no less important are the mental processes and characteristics: flexibility, critical and insightful mind; emotional sensitivity and responsiveness; volitional features, the ability to influence others and so on. Without these qualities there does not exist a teacher as it is impossible to develop thinking and to teach that human who has no these qualities, whose qualities are not developed; a weak-willed or infirm teacher cannot influence on pupils' willful traits.

Consequently, the training of the new generation of the teaching staff, who would have all the above mentioned qualities and meet the requirements of the professional formation, involves the implementation of the vocational training of a high school teacher. The ability of a teacher to a successful professional becoming in today's society depends on the professional self-development; the understanding of the factors that facilitate or hinder the establishment of professionalism and capabilities to overcome the preventive factors and solve problems; the evaluation of their professional activities; the degree of satisfaction with the vocational training, etc.

Key words: teacher, professional skills, professional growth, professional culture, pedagogical activity, personal structure.

УДК 372:88

Г. О. Корсун

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут»

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ В ТЕХНІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТАХ УКРАЇНИ

Метою даної статті є дослідження методів підвищення якості мовної підготовки студентів вищих технічних навчальних закладів України. Спираючись на методологію даного наукового дослідження вбачається за потрібне детально проаналізувати шляхи впровадження нових реформ вищої освіти в Україні з точки зору якості навчання. В статті наводяться результати дослідження, які демонструють необхідність розробки нових стандартів до викладання англійської мови студентам технічних спеціальностей. Практичне значення дослідження полягає у вивченні Європейських вимог до розвитку іншомовної освіти у країнах Європейського Союзу з метою подальшого запозичення та імплементації кращого зарубіжного досвіду у вітчизняну систему вищої освіти.

Ключові слова: методика викладання, іноземна мовна, рівні володіння мовою, мовний портфель, іншомовна освіта, реформа вищої освіти.

Постановка проблеми. Протягом останнього десятиліття в Україні відбувається реформа системи вищої освіти відповідно до вимог європейського освітнього простору. Одним із принципів реформування системи відповідно до закону України «Про вищу освіту» [1] є міжнародна інтеграція та інтеграція системи вищої освіти України в Європейській простір освіти, за умови збереження і розвитку досягнень та прогресивних традицій національної вищої школи. Серед основних питань реформи:

розробка нових навчальних програм, перехід на триступеневу систему освіти, кредитно-модульна організація навчального процесу, рейтингова система оцінювання тощо.

Заявивши про свій намір стати рівноправним партнером та здійснювати навчальний процес відповідно до європейських стандартів володіння мовою, актуальним питанням на сьогодні є перегляд стандартів до визначення рівнів володіння іноземною мовою. Відповідно до закону, незалежні установи оцінювання та забезпечення якості вищої освіти можуть співпрацювати з Європейською асоціацією із забезпечення якості вищої освіти, зокрема, з метою запровадження європейських стандартів і рекомендацій щодо підвищення якості як вищої освіти в Україні загалом, так і мовної підготовки зокрема.

Аналіз актуальних досліджень Дослідженням видів мовленнєвої діяльності та методів підвищення якості викладання англійської мови студентам технічних спеціальностей вищих навчальних закладів України займалися вчені: І. Зимня, Н. Саєнко, О. Леонтьєв, Л. Виготський, Н. Нікітіна, Ю. Лавриш, І. Сімкова, О. Синєкоп, О. Гришина та ін.

На сучасному етапі головними напрямками мовної освіти є поліпшення й поширення практики вивчення мов упродовж усього життя людини, підвищення ефективності мовної освіти, створення сприятливих умов для вивчення іноземних мов, залучення інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у навчальний процес вищих навчальних закладів. Саме цим питанням присвячені праці вітчизняних сучасних науковців Н. Іщенко, Н. Саєнко, Н. Глінки, С. Федоренко, І. Литовченко, Ю. Несин тощо.

Мета статті. Виходячи з того, що реформа вищої освіти безпосередньо пов'язана і зі змінами у вивченні та викладанні іноземних мов, **метою даної статті** є дослідити можливості підвищення якості викладання англійської мови професійного спрямування студентам вищих навчальних закладів України спираючись на досвід країн Європейського Союзу.

Прагнучи поліпшити якість спілкування між європейцями – носіями різних мов і культур, Рада Європи ще в 2001 році представила Загальноєвропейські рекомендації (ЗЕР) мовної освіти [4], в яких описуються особливості вивчення, викладання та оцінювання знань студентів, міжнародні стандарти та рекомендовані рівні володіння мовою (РВМ), характеризуються загальні та комунікативні компетенції користувача мови, розглядаються процеси вивчення та викладання мови, даються рекомендації з розробки програм, курсів, планів.

Методи дослідження. Для дослідження шляхів підвищення якості викладання іноземної мови у ВНЗ вбачаємо за доцільне використати загальнонаукові та всезагальні методи, простеживши конструктивні та деструктивні зміни в реформуванні системи вітчизняної освіти. У свою чергу, ефективність втілення в життя реформи освіти і можливість інтеграції в

європейський простір залежить від ступеня відповідності національних параметрів викладання та вивчення міжнародно визнаних стандартів, описаних у ЗЄР.

Саме тому автори нової типової програми викладання англійської мови професійної спрямованості (АМПС) враховують основні вимоги ЗЄР, формують цілі програми у відповідності з цілями, викладеними в ЗЄР, надають рекомендації з оцінки та чіткого опису професійних мовних компетенцій, які можуть визнаватися і використовуватися як в Україні, так і в Європі.

Виклад основного матеріалу. Важливим фактором, націленим на підвищення якості вивчення мов, є введення рекомендованих загальних рівнів володіння мовою. Перш за все, дескриптивні рівні володіння мовою є орієнтиром у розробленні програм і модулів. Крім того, РВМ дозволяють викладачам визначити прогалини в підготовці, тобто різниця між початковим і цільовим РВМ студентів, які вивчають конкретний курс, відбивається в термінах міжнародно визнаною шкали мовних досягнень. Визначення прогалин у вивченні мови є важливим для утримання та тривалості курсу АМПС. Це є цінним орієнтиром як для викладача, так і для студента, тому що допомагає встановити, що є бажаним у цьому курсі та чого реально можна досягти. Усвідомлення такої прогалини також є надзвичайно важливим фактором для керівництва ВНЗ, оскільки саме так визначається, скільки годин має бути відведено на курс АМПС. Визнання прогалин у вивченні мови дає підґрунтя для посилення відповідальності, як викладачів, так і студентів.

Усвідомлення студентом свого вступного та цільового рівнів дозволяє розробити відповідний навчальний план для досягнення цілей програми АМПС і досягнення студентом бажаних результатів. Установка шкали чітко визначених рівнів також дозволяє сегментувати навчальний процес під час складання програм, створення екзаменаційних матеріалів для кваліфікаційного іспиту, розроблення матеріалів для навчання. Розробники Типової програми АМПС, складеної на основі ЗЄР мовної освіти, дають рекомендації з розроблення матеріалів. У програмі вказується, що неможливо реалізувати поставлені цілі й завдання програми, використовуючи один підручник сліпо й систематично, оскільки жоден підручник не здатний задовольнити потреби окремої групи студентів у контексті АМПС. Викладачі повинні розробляти свої власні «комплекти» ресурсних матеріалів і основними джерелами такого комплексу є автентичні матеріали в області обраної студентами спеціальності [2]. Неадекватність існуючих навчальних матеріалів і відсутність автентичних ресурсів, що відповідають потребам студентів, можна компенсувати шляхом поєднання трьох стратегій:

- 1) використання, адаптація та підбір матеріалів з уже існуючих підручників;
- 2) адаптація доступних автентичних матеріалів;

3) створення нових навчальних матеріалів відповідно до потреб студентів.

Необхідно відзначити, що введення загальноєвропейських РВМ не позбавляє можливості різні ВНЗ розробляти свої рівні й описувати їх. Але використання стандартних РВМ у розробленні програм дозволяє отримати визнання нашого оцінювання в європейському форматі, безумовно підвищує мотивацію до вивчення мови, і, таким чином, впливає на якість освіти.

Дескриптори, розроблені та підтверджені рекомендаціями РЄ, які орієнтовані на експертів, стають інструментом для успішного визначення результатів навчання. Існуючі національні системи оцінки дуже різноманітні, тому орієнтація на загальнорекомендовані рівні та відповідні дескриптивні шкали створює передумови для прозорості та можливості співвіднесення результатів, як у національному, так і в міжнародному масштабі. Фактично, цим закладаються основи для забезпечення якості освіти в цьому напрямі.

Шкали РВМ, орієнтовані на розробників, допомагають створенню тестів для проведення оцінки на різних етапах протягом всього курсу навчання. Вступне, поточне, фінальне оцінювання в кожному модулі та випускні оцінки ставлять за мету виміряти рівень комунікативної мовної поведінки студентів відповідно до вимог програми і дескрипторів даного РВМ. Cambridge PET, FCE, CAE, IELTS, BEC можуть служити зразком розробникам тестів. Належним чином розроблені і проведені тести забезпечують надійні і валідні результати, які повинні співвідноситися з міжнародновизнаними РВМ, рекомендованими ЗЄР.

Вагомим фактором для підвищення якості освіти є залучення самооцінки студентів, для того, щоб надати їм можливість взяти на себе відповідальність за власне навчання. Ось чому студентам необхідно надати надійні і практичні інструменти для самооцінки. Важливим кроком у цьому напрямі є розроблення та впровадження Європейського мовного портфеля (ELP), який дозволяє індивіду зафіксувати і представити різні аспекти своєї мовної біографії. Структура ELP передбачає включення не тільки офіційно визнаних досягнень, отриманих у курсі вивчення мови, а й фіксації неформального досвіду. Акцент на самооцінці узгоджується з метою Ради Європи сприяти автономному навчанню протягом усього життя.

Очікується, що мовні портфелі вплинуть на розробку робочих програм, завдяки тому, що студенти будуть усе більше усвідомлювати свої власні потреби. Портфелі повинні також спонукати студентів до прагнення високої якості мовних навчальних курсів [3].

У 2006 році співробітниками факультету лінгвістики Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» був розроблений мовної портфель для інженерів, який активно використовується і нині як на практичних заняттях, так і в самостійній роботі студентами технічних спеціальностей університету.

Використання модульної системи (МС) організації навчального процесу також істотно впливає на поліпшення якості освіти. Завдяки МС відбувається систематизація навчального матеріалу і конкретизація змісту модуля, кожен модуль містить чіткі цілі відповідно до РВМ, який планується отримати по завершенню даного курсу. МС передбачає забезпечення чіткої організації контрольних заходів для здійснення оцінки всіх видів, а також сприяє підвищенню відповідальності студентів за якість навчання. Введення МС в Україні сприяє наближенню національної системи освіти до виконання завдань Болонського процесу, а також позитивно впливає на процес мобільності українських студентів у Європі, що, в свою чергу, підвищує мотивацію до вивчення іноземної мови, і, відповідно, впливає на якість освіти.

Одним із ключових моментів модульної системи є рейтингова система оцінювання (РСО). Переваги рейтингової системи оцінювання:

- підвищення якості та обсягу знань студентів за рахунок свідомого розподілу ними власного навчального навантаження з метою отримання високого показника рейтингу на відміну від традиційної системи оцінювання, яка стимулює активність студентів тільки під час сесій;
- збільшення активності студентів протягом семестру за рахунок прозорості схеми оцінювання успішності, студенти мають можливість систематичного контролю своєї успішності;
- підвищення мотивації студентів до поглиблення практичних знань з іноземної мови;
- стимулювання систематичної самостійної роботи студентів;
- виявлення й розвиток творчих здібностей студентів, заохочення їх результативності, творчої роботи;
- поліпшення відвідування занять і рівня дисципліни;
- підвищення адекватності та об'єктивності оцінки роботи студента шляхом систематизації кількісних показників успішності;
- відсутність директивного характеру контролю навчальної діяльності;
- підвищення якості роботи викладача за рахунок самооцінки ним своїх методів і прийомів навчання і, як наслідок, коректування техніки викладання;
- необхідності планування великої кількості контрольних заходів, як того вимагає рейтингова система, формування об'єктивних критеріїв оцінки різних видів навчальної діяльності;
- підвищення рівня організації навчального процесу, більш жорстке структурування матеріалу та раціональне використання навчального часу.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Виходячи з усього вищезазначеного, можна з упевненістю сказати, що впровадження елементів загальноєвропейських рекомендацій у розвиток системи мовної освіти України, а саме розроблення дескрипторів, упровадження модульної організації навчального процесу, використання рейтингової

системи оцінювання знань студентів, упровадження мовного портфеля, безсумнівно, впливають на поліпшення якості навчання і підвищення якості освіти в Україні. Перспективи подальших досліджень вбачаємо в пошуці нових інноваційних підходів до мотивації студентів до вивчення іноземних мов шляхом упровадження новітніх інформаційних освітніх технологій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про вищу освіту» // Відомості Верховної Ради. – 2014. – № 37–38. – Ст. 2004.
2. Конопленко Л. О. Критерії відбору професійно-орієнтованих текстів для навчання вивчаючого читання майбутніх спеціалістів з захисту інформації / Л. О. Конопленко // Вісник НТУУ «КПІ». Серія: Філологія. Педагогіка. – Київ, 2013. – Вип. 1. – С. 111–118.
3. Нікітіна Н. С. Особливості навчання видам мовленнєвої діяльності на заняттях з іноземної мови професійного спрямування / Н. С. Нікітіна // Вісник НТУУ «КПІ». Серія: Філологія. Педагогіка. – Київ, 2014. – Вип. 4. – С. 121–128.
4. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching and Assessment [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/source/framework_en.pdf.

РЕЗЮМЕ

Корсун А. А. Способы повышения качества преподавания английского языка профессиональной направленности в технических университетах Украины.

Целью данной статьи является исследование методов повышения качества языковой подготовки студентов высших технических учебных заведений Украины. Опираясь на методологию данного научного исследования видится необходимым подробно проанализировать способы проведения новых реформ высшего образования в Украине с точки зрения качества обучения. Результаты исследования демонстрируют необходимость разработки новых стандартов преподавания английского языка студентам технических специальностей. Практическое значение исследования заключается в изучении Европейских требований к развитию иноязычного образования в странах Европейского Союза с целью дальнейшего заимствования и имплементации лучшего зарубежного опыта в отечественную систему высшего образования.

Ключевые слова: методика преподавания, языковое образование, уровни владения языком, языковой портфель, иноязычное образование, реформа высшего образования.

SUMMARY

Korsun H. How to improve the quality of English for professional purposes students training at the technical universities of Ukraine.

As the title implies the present paper describes the importance of the English Language knowledge for technical students' career development. The present paper deals with the development of quality standards in training English for professional purposes. Special attention is given to the implementation of multimedia technologies in training students English language skills. Comparative analysis of innovative educational technologies all over Europe and Ukraine is made.

The author emphasizes on the importance of the English language competences in students mobility nowadays. Differences in understanding structural components of foreign language training in Ukraine and other European countries are noted.

Advantages and disadvantages of interdisciplinary approach in training foreign language are analyzed in detail. The author emphasizes on the importance of introducing new innovative technologies and techniques in students training process.

It is specially noted that the development of new techniques in foreign language learning is the most important task in training students at the technical universities. Special attention is given to the importance of using group and individual work at English classes.

The author focuses on multimedia technologies and team work. Detailed analyses of the European standard for training technical students and their use in Ukraine are presented in the research.

The present paper deals with the recommendations of changing the national system of higher education in Ukraine in accordance with European standards and European Qualification Frameworks, namely the development of descriptors, the introduction of modular organization of educational process, the use of the rating system of evaluation of students' knowledge, implementation of the language portfolio, will certainly affect the quality of instruction and improve the quality of education in Ukraine.

The research is up-to-date and helps young scientists to compare the differences in training English for engineering and humanitarian students. The author emphasizes on the necessity of implementing high-tech educational technologies in university students training. The prospects for further research are seen in the study of innovative approaches to student' motivation to learn foreign languages through the introduction of new information educational technologies.

Key words: *competence, multimedia resources, international relations, educational technologies.*